

Policyjna renta rodzinna z systemu zaopatrzenia emerytalnego funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej - podstawowe informacje i wskazówki.

OSOBY, PO KTÓRYCH PRZYSŁUGUJE POLICYJNA RENTA RODZINNA

Policyjna renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny:

- funkcjonariusza zmarłego lub zaginionego w czasie pełnienia służby,
- funkcjonariusza zmarłego w ciągu 18 miesięcy po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek urazów doznanych w czasie pełnienia służby lub chorób powstałych w tym czasie,
- funkcjonariusza zmarłego w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- funkcjonariusza zmarłego po zwolnieniu ze służby, jeżeli w dniu śmierci spełniał on warunki wymagane do uzyskania emerytury lub renty inwalidzkiej, chociażby jego prawo do zaopatrzenia nie zostało jeszcze ustalone,
- zmarłego emeryta lub rencisty policyjnego.

PO SPEŁNIENIU WARUNKÓW POLICYJNĄ RENTĘ RODZINNĄ PRYZNAJE SIĘ

1. DZIECIOM:

A) - dzieciom własnym, dzieciom drugiego małżonka oraz dzieciom przysposobionym

- do ukończenia 16 lat,
- do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo
- jeżeli dziecko osiągnęło 25 lat życia będąc na ostatnim roku studiów w szkole wyższej, prawo do renty rodzinnej przedłuża się do zakończenia tego roku studiów,
- bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie przed ukończeniem 16 lat życia lub w czasie nauki w szkole do osiągnięcia 25 lat życia,

B) - przyjętym na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnukom, rodzeństwu i innym dzieciom z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka; jeżeli spełniają warunki określone w pkt A, a ponadto:

- zostały przyjęte na wychowanie i utrzymanie co najmniej na rok przed śmiercią funkcjonariusza (emeryta lub rencisty) chyba, że śmierć była następstwem wypadku oraz nie mają prawa do renty po zmarłych rodzicach, a gdy rodzice żyją, jeżeli:
- nie mogą zapewnić im utrzymania, albo
- funkcjonariusz (emeryt lub rencista) lub jego małżonek był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.

Warto wiedzieć: warunek nauki w szkole uważa się za spełniony wówczas, gdy dziecko uczęszcza:

- do szkoły podstawowej, ponadpodstawowej lub ponadgimnazjalnej o charakterze publicznym lub niepublicznym,
- do szkoły wyższej (państwowej lub niepaństwowej),
- do szkoły prowadzonej przez Kościół katolicki tj. do szkoły lub seminarium duchownego każdego stopnia, szkoły wyższej lub wyższej uczelni papieskiej oraz szkół prowadzonych przez inne kościoły i związki wyznaniowe,
- na kurs kwalifikacyjny przysposobienia bądź doskonalenia zawodowego, trwający co najmniej 3 miesiące.

UWAGA: renta rodzinna nie przysługuje w przypadku uczęszczania przez dziecko na kurs prowadzony dla potrzeb własnych np. kurs tańca towarzyskiego, samoobrony itp.

2. WADOWIE*)

- jeżeli w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy, albo
- wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu pod warunkiem, że dziecko nie ukończyło 16 lat życia, a w przypadku kształcenia się dziecka w szkole do ukończenia 18 lat życia lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej,
- która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od śmierci męża lub od zaprzestania wychowywania dzieci, wnuków lub rodzeństwa, o których mowa wyżej,
- wdowa, niespełniająca ww. warunków do renty rodzinnej i niemająca niezbędnych źródeł utrzymania ma prawo do renty rodzinnej przez okres jednego roku od chwili śmierci męża, a w przypadku uczestniczenia w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej, nie dłużej jednak niż przez dwa lata od chwili śmierci męża,
- małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli spełnia warunki przewidziane dla wdowy i oprócz tego w dniu śmierci męża miała prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową.

UWAGA: W razie śmierci albo zaginięcia funkcjonariusza w czasie pełnienia służby poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej:

- w kontyngencie policyjnym wydzielonym do realizacji zadań, o których mowa w art. 145a ust. 1 pkt 1-3 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 287, poz.1687, z późn. zm.)¹⁾,

¹⁾ **Art. 145a.** 1. Policjant może zostać delegowany do pełnienia służby poza granicami państwa w celu realizacji zadań określonych w art. 1 ust. 2 pkt 7 i ust. 3, w kontyngencie policyjnym wydzielonym do udziału w:

- 1) misji pokojowej;
- 2) akcji zapobiegania aktom terroryzmu lub ich skutkom;
- 3) akcji ratowniczej i poszukiwawczej lub humanitarnej;

- na terytorium państw w całości lub części uznanych za strefę działań wojennych, jeżeli funkcjonariusz wykonywał czynności operacyjno-rozpoznawcze, o których mowa w art. 21 ust.1 pkt 1 albo w art. 22 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29 poz. 154 z późn. zm.)²⁾,
 - w kontyngencie Straży Granicznej wydzielonym do realizacji zadań, o których mowa w art. 147c pkt 1-3a ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.)³⁾,
 - jeżeli funkcjonariusz wykonywał zadania w warunkach, o których mowa w art. 60a ustawy z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.)⁴⁾,
 - w grupie ratowniczej, o której mowa w art. 49b ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68, z późn. zm.)⁵⁾
- prawo do renty rodzinnej przysługuje małżonkowi funkcjonariusza bez względu na wiek i stan zdrowia.

Renta rodzinna w tych przypadkach przysługuje w wysokości uposażenia.

Ponadto prawo do policyjnej renty rodzinnej przysługuje małżonkowi bez względu na wiek i stan zdrowia jeżeli śmierć funkcjonariusza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego.

*) warunki dotyczące WDOZY stosuje się odpowiednio do WDOWCA.

²⁾ **Art. 21.** 1. W granicach zadań, o których mowa w art. 5 ust. 1, funkcjonariusze ABW wykonują:

1) czynności operacyjno-rozpoznawcze i dochodzeniowo-śledcze w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw oraz ścigania ich sprawców;

Art. 22. W granicach zadań, o których mowa w art. 6 ust. 1, funkcjonariusze AW wykonują czynności operacyjno-rozpoznawcze i analityczno-informacyjne.

³⁾ **Art. 147c.** Do realizacji zadań poza granicami państwa może zostać wydzielony kontyngent Straży Granicznej, zwany dalej "kontyngentem", w celu udziału w:

- 1) organizowaniu i kontroli ruchu granicznego;
- 2) organizowaniu ochrony granicy państwowej;
- 3) zapewnieniu bezpieczeństwa w komunikacji międzynarodowej;
- 3a) rozpoznawaniu i przeciwdziałaniu zagrożeniom terroryzmem;

⁴⁾ **Art. 60a.** Szef BOR zawiera umowę ubezpieczenia od następstw nieszczęśliwych wypadków, wskutek których może nastąpić uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć funkcjonariusza wykonującego obowiązki służbowe, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-3 i 5, poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, w państwach, których terytorium w całości lub części zostało uznane za strefę działań wojennych na podstawie odrębnych przepisów.

⁵⁾ **Art. 49b.** 1. Strażak może zostać delegowany, za jego pisemną zgodą, do pełnienia służby poza granicą państwa w grupie ratowniczej utworzonej do udziału w:

- 1) działaniach ratowniczych, akcji poszukiwawczo-ratowniczej lub akcji humanitarnej;

3. RODZICOM

- jeżeli, funkcjonariusz (emeryt lub rencista) bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do ich utrzymania, a ponadto
- spełniają odpowiednio warunki określone dla wdowy lub wdowca (wiek, niezdolność do pracy lub wychowywanie dzieci).

USTALENIE PRAWA DO POLICYJNEJ RENTY RODZINNEJ

1. ZASADY POSTĘPOWANIA

Organ emerytalny wszczyna postępowanie w sprawie ustalenia prawa do renty rodzinnej wyłącznie na wniosek zainteresowanej osoby lub jej pełnomocnika. Pisemny wniosek składa się osobiście lub przesyła pocztą na adres organu emerytalnego. Równoznaczne ze złożeniem wniosku w organie emerytalnym będzie jego złożenie w komórce kadrowej właściwej ze względu na ostatnie miejsce pełnienia służby zmarłego lub zaginionego funkcjonariusza albo właściwej ze względu na miejsce zamieszkania wnioskodawcy.

We wniosku należy podać m.in. imię i nazwisko, datę urodzenia i datę zgonu osoby zmarłej, po której ma być przyznana renta rodzinna, imię i nazwisko osoby składającej wniosek, datę urodzenia, stopień pokrewieństwa (w stosunku do osoby zmarłej), miejsce zameldowania, adres do korespondencji, numer PESEL, a w przypadku prowadzenia działalności gospodarczej lub w przypadku gdy wnioskodawca jest płatnikiem podatku od towarów i usług w rozumieniu ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054 z późn. zm.) – numer NIP. Wniosek winien być opatrzony własnoręcznym podpisem wnioskodawcy.

Celem uproszczenia formalności, osoby ubiegające się o rentę rodzinną powinny wypełnić urzędowe formularze wniosku/załącznika o przyznaniu policyjnej renty rodzinnej (oznaczone odpowiednio: ZER WU 2/2006 i ZER WU 2a/2006) – dostępne w każdej jednostce organizacyjnej ZER oraz na stronie internetowej Zakładu: www.zer.msw.gov.pl w zakładce FORMULARZE

2. DODATKOWE DOKUMENTY

A) - do wniosku powinny być załączone dokumenty niezbędne do ustalenia prawa do renty lub wysokości świadczenia z tego tytułu, a w szczególności:

- dowód osobisty lub inny dokument stwierdzający tożsamość (do okazania osobie przyjmującej wniosek), jeżeli wniosek składany jest osobiście, bądź wypis z dowodu tożsamości, którym wnioskodawca się posługuje lub kserokopia tego dokumentu poświadczona przez organ administracji rządowej, organ samorządu terytorialnego, notariusza lub konsula Rzeczypospolitej Polskiej - w przypadku przesłania wniosku za pośrednictwem poczty – dla osoby pełnoletniej,
- odpis aktu urodzenia – dla osoby małoletniej,
- odpis aktu zgonu osoby, po której ma być przyznana renta rodzinna,
- aktualny odpis aktu małżeństwa, jeżeli o rentę ubiega się wdowa lub wdowiec,

- orzeczenie o stopniu niezdolności do pracy, jeżeli przyznanie renty rodzinnej uzależnione jest od istnienia tej niezdolności lub zaświadczenie o stanie zdrowia, w celu skierowania do lekarza orzecznika ZUS,
- zaświadczenie o uczęszczaniu do szkoły, jeżeli dziecko ukończyło 16 lat życia,
- postanowienie sądu potwierdzające posiadanie prawa do świadczeń alimentacyjnych ustalonych wyrokiem sądu lub ugodą sądową,
- postanowienie sądu, gdy zmarły funkcjonariusz, emeryt lub rencista albo jego małżonek był ustanowionym przez sąd opiekunem dzieci, wnuków, rodzeństwa przyjętych na wychowanie,
- zaświadczenie potwierdzające fakt uczestnictwa w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do wykonywania pracy zarobkowej (dotyczy wdowy),
- oświadczenie rodzica, czy zmarły funkcjonariusz, emeryt lub rencista bezpośrednio przed śmiercią przyczynił się do jego utrzymania (dotyczy rodziców ubiegających się o rentę rodzinną),
- oświadczenie o osiągnięciu przychodu z tytułu służby lub działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego.

B) - w przypadku zmarłego - zaginionego funkcjonariusza, który nie miał ustalonego prawa do emerytury lub renty należy załączyć:

- zaświadczenie o przebiegu służby – potwierdzające łączny okres odbytej służby, wydane przez organ kadrowy właściwy ze względu na ostatnie miejsce pełnienia służby przez funkcjonariusza,
- zaświadczenie o wysokości uposażenia funkcjonariusza na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, wydane przez właściwy organ finansowy,
- orzeczenie komisji lekarskiej o związku śmierci funkcjonariusza ze służbą,
- dokumenty stwierdzające przebyte okresy składkowe i nieskładkowe,
- protokół stwierdzający związek śmierci funkcjonariusza ze służbą – w przypadku, gdy śmierć była następstwem czynu karalnego.

WYSOKOŚĆ I WYPŁATA POLICYJNEJ RENTY RODZINNEJ

Rentę rodzinną wypłaca się od dnia powstania prawa do renty, jednak nie wcześniej niż od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek. W razie zgłoszenia wniosku o policyjną rentę rodzinną w miesiącu przypadającym bezpośrednio po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć lub zaginięcie funkcjonariusza albo, w którym nastąpiła śmierć emeryta lub rencisty, rentę wypłaca się od dnia śmierci lub zaginięcia, jednak nie wcześniej niż od dnia spełnienia warunków do renty przez uprawnionych członków rodziny.

Wysokość renty rodzinnej uzależniona jest od liczby osób uprawnionych i wynosi:

- dla jednej osoby uprawnionej – 85% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu,
- dla dwóch osób uprawnionych – 90% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu,
- dla trzech lub więcej osób uprawnionych – 95% świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu.

Wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna łączna renta rodzinna. Renta ta podlega z urzędu podziałowi na równe części między te osoby z tym, że dodatki i inne świadczenia pieniężne przysługujące do renty, wypłaca się w całości osobom do nich uprawnionym. Zasada jest, że rentę rodzinną przysługującą dziecku, które ukończyło 18 lat życia i nie ma ustanowionej opieki prawnej, wypłaca się do jego rąk lub na jego konto bankowe. Natomiast na jego wniosek wypłata przysługującej mu części renty rodzinnej, może być dokonywana innej osobie pełnoletniej, uprawnionej do części tej renty rodzinnej albo osobie, która sprawowała opiekę nad wnioskodawcą przed osiągnięciem przez niego pełnoletności.

OKOLICZNOŚCI, O KTÓRYCH NALEŻY POWIADOMIĆ ORGAN EMERYTALNY

Osoba uprawniona do renty rodzinnej powinna niezwłocznie powiadomić ZER o:

- zaprzestaniu uczęszczania do szkoły przez osobę powyżej 16 lat, a także o każdej przerwie w nauce,
- zaprzestaniu uczestnictwa w zorganizowanym szkoleniu mającym na celu uzyskanie kwalifikacji do pracy zarobkowej - dotyczy wdów, wdowców pobierających renty rodzinne okresowe na czas szkolenia,
- podjęciu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego oraz o wysokości osiąganego z tego tytułu przychodu oraz o zaprzestaniu tej działalności,
- łącznej kwocie dodatkowego przychodu osiągniętego w roku kalendarzowym w terminie do końca pierwszego kwartału następnego roku,
- pobieraniu emerytury lub renty przyznanej przez inne organy emerytalno - rentowe,
- pobieraniu zasiłku stałego lub okresowego przyznanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.),
- pobieraniu zasiłku lub innego świadczenia przyznanego na podstawie przepisów ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69 poz. 415 z późn. zm.),
- zmianie miejsca zamieszkania, zmianie numeru konta bankowego lub o wyjeździe za granicę,
- pobycie w domu pomocy społecznej, zakładzie opiekuńczo-leczniczym lub zakładzie pielęgnacyjno – opiekuńczym.

ZAWIESZANIE LUB ZMNIEJSZANIE POLICYJNEJ RENTY RODZINNEJ Z UWAGI NA OSIĄGANE PRZYCHODY

Prawo do renty rodzinnej ulega zawieszeniu lub świadczenie to ulega zmniejszeniu w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego (tj. zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej albo prowadzenia działalności gospodarczej, w tym także działalności wykonywanej za granicą) oraz z tytułu służby.

- renta rodzinna nie podlega zawieszeniu ani zmniejszeniu, jeżeli osoba uprawniona do renty osiąga przychody w wysokości nie przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS,

- renta rodzinna podlega zmniejszeniu, jeżeli osoba uprawniona do renty osiąga przychody w wysokości przekraczającej 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia, nie wyższej jednak niż 130% tego wynagrodzenia,
- renta rodzinna podlega zawieszeniu w przypadku osiągnięcia przez osobę uprawnioną przychodów w wysokości przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Zmniejszanie i zawieszanie policyjnych rent rodzinnych nie dotyczy:

- osób pobierających policyjne renty rodzinne po funkcjonariuszach, których śmierć pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego,
- osób, które mają ustalone prawo do emerytury, lecz pobierają rentę rodzinną jako świadczenie korzystniejsze pod warunkiem, że osoby te ukończyły podstawowy wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn,
- uczniów gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych, szkół ponadpodstawowych lub studentów do ukończenia 26 roku życia, wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, gdyż nie podlegają oni obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Uwaga - szczegółowe wyjaśnienia dotyczące zasad zmniejszania i zawieszania policyjnej renty rodzinnej zamieszczone są na stronie internetowej Zakładu pod adresem www.zer.msw.gov.pl w zakładce INFORMACJE – „Informacja dla emerytów i rencistów osiągających dodatkowe przychody”.

USTANIE PRAWA DO POLICYJNEJ RENTY RODZINNEJ

Prawo do policyjnej renty rodzinnej ustaje:

- gdy przestanie istnieć którykolwiek z warunków wymaganych do uzyskania tego prawa,
- w razie śmierci osoby uprawnionej,
- z upływem terminu, w którym może nastąpić uznanie funkcjonariusza za zmarłego w przypadku policyjnej renty rodzinnej ustalonej po zaginionym funkcjonariuszu; po uznaniu funkcjonariusza za zmarłego, sprawa renty rodzinnej podlega ponownemu rozpoznaniu,
- z upływem terminu na jaki prawo do policyjnej renty rodzinnej zostało ustalone.

UNIA EUROPEJSKA a policyjna renta rodzinna

W związku z wejściem Polski do Unii Europejskiej od dnia 1 maja 2004 r. obowiązują przepisy regulujące koordynację systemów zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii w odniesieniu do osób przemieszczających się wewnątrz Wspólnoty. Osoby uprawnione do polskich świadczeń zamieszkałe w jednym z państw Unii Europejskiej, Europejskiego Obszaru Gospodarczego, niebędącym członkiem Unii Europejskiej lub w Szwajcarii mają zagwarantowane prawo do wypłaty przysługujących im świadczeń w Polsce na własne konto bankowe lub do rąk osoby upoważnionej, a także do ich transferu na rachunek bankowy w kraju miejsca zamieszkania, który powinien być podawany

w strukturze IBAN (Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego) wraz z BIC (Kod Identyfikacyjny Banku).

Przedstawiając Państwu niniejsze opracowanie pragniemy podkreślić, iż zawarte w nim informacje mają charakter ogólny i odnoszą się do najistotniejszych zagadnień dotyczących policyjnej renty rodzinnej. W przypadku pytań lub wątpliwości z zakresu tego świadczenia, należy śledzić informacje umieszczone na stronie internetowej Zakładu stanowiące odpowiedzi na najczęściej zadawane pytania w kwestii renty rodzinnej, ponadto należy zwracać się do wydziałów ustalania świadczeń i zespołów terenowych właściwych według miejsca zamieszkania, gdzie uzyskacie Państwo pomoc w wyjaśnieniu niezrozumiałych kwestii.

Opracowano w Wydziale Analiz i Współpracy Międzynarodowej.
Stan prawny czerwiec 2012 r.